

Nytt från hälsoodontologin

Nr 1: juni 2023 Nyheter för medarbetare inom värmländsk tandvård

Nu börjar semesterkänslorna ta överhanden

Och svaret på det mesta blir ”det får vi ta efter semestern”!

Under vårens roadtrip har Malin Wallerius och jag besökt de flesta allmäntandvårdskliniker där vi har pratat om våra viktiga uppdrag för tandhälsan och hur vi kan fortsätta arbetet framåt med kariesstrategierna på de minsta barnen för att bryta den negativa trenden kring kariesutvecklingen. Det har varit fantastiskt roligt att besöka er och för Malin som är ny på jobbet i Värmland har mötet med er varit mycket berikande.

Arbetet fortgår med de nationella riktlinjerna, under hösten ska vi fortsätta med implementeringsarbetet kring bettfysiologi och de andra specialiteterna kommer att trilla in så sakte-liga.

Fredric Thyberg jobbar hos oss på HO på halvtid nu och från och med den 1/1 2024 på heltid.

Linda Back börjar som ny tandvårdschef, och det ska bli roligt och stimulerande att fortsätta utvecklas tillsammans. Linda är ”min” sjunde tandvårdschef här i regionen, och det finns de som undrar om det kan ha något med mig att göra och att jag sliter ut dem en efter en... 😊

En uppdaterad rutin när det gäller barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet är på gång. Där är det mycket samarbete och flöden som ska fungera för att de barnen och ungdomarna inte ska hamna mellan stolarna på grund av organisatoriska systembrister.

Vi har också fortsatt att utveckla arbetet på den akademiska folktandvårdskliniken där vi genomförde ett seminarium med samtliga KUT-studenter och deras handledare och avgångsklassen på tandhygienistutbildningen. Syftet med seminariet var att stärka det interprofessionella arbetet mellan tandläkare och tandhygienister. Detta var mycket uppskattat av studenterna och det kommer bli fler tillfällen.

Med detta vill jag önska er en lång, härlig och skön sommar!

Elisabeth Wennerberg
Enhetschef

Innehåll

Projekt uppsökande verksamhet 1
Munvårds- och måltidsombud i omsorgen 2
Nyheter inom barnområdet 3
Verksamhetsutveckling 3
Hallå där, Emma samt Duraphattandkräm 4

PUV-projektet är igång – men behöver förstärkning

Den 24 april 2023 startades ett projekt inom den uppsökande verksamheten (PUV) som ska pågå i två år där vi centraliserar uppdraget.

Uppdraget skapades för att få en mer jämlik uppsökande verksamhet i länet. I projektet planerades det för fyra team; fyra tandsköterskor på heltid och fyra tandhygienister på halvtid (den andra halvtiden arbetar de på sin hemmaklinik).

– Vi har delat upp medarbetarna i projektet med ansvar för olika områden i Värmland, säger Lisette Axelgård, munhälsostateg på HO.

Men tyvärr kunde flera av de sökande av olika skäl inte starta i projektet.

– Vi planerar för att rekrytera flera medarbetare under hösten till de centrala och nordöstra områdena, säger Fredric Thyberg, processledare.

Tills dess att rekryteringen genomförs har flera kliniker erbjudit sig att hjälpa till i vissa områden.

– Tack för er stöttning, vi uppskattar det! säger Lisette.

Teamens uppgifter

Tandsköterskornas uppgift är att boka munhälsobedömningar, journalföra i Carita, registrering av EPI, administrera munvårdskort och utbilda vård- och omsorgspersonal.

Tandhygienisternas uppgift är att utföra munhälsobedömningar på de personer som har rätt till nödvändig tandvård.

Mål som PUV ska uppnå

- 50% av vård- och omsorgspersonalen ska årligen erbjudas utbildning
- 95% av de som tackat ja till MHB ska ha fått en MHB
- Skillnad på mindre än 5% mellan kommunerna
- God arbetsmiljö

Vi är PUV!

Tora Netzell

Lena Henriksson

Sandra Syversen

Mimmi Eliasson

Anna Linder

Munvårds- och måltidsombud på vård- och trygghetsboenden i Karlstads kommun

Projektet med munvårds- och måltidsombud inom omsorgen i Karlstads kommun har nu varit i gång i ett år.

– Vår förhoppning är att arbets-sättet kring munvård för våra omsorgsberoende kommer att förändras i och med att vi har kontinuerlig uppföljning via ombuden samt med berörda chefer, säger Pernilla Södersten, munhälsostateg på Hälsoodontologiska enheten.

Svårigheter med att utföra munhälsa hos vård- och omsorgsberoende är inget nytt, liksom kunskapen om munhälsans effekter på nutrition och allmänhälsa. De gamla och sköra som bor på äldreboenden kan ha problem med exempelvis karies, tandköttinflammation, svamp, skavsår från proteser eller infekterade rotrester. Ohälsa i munnen kan också leda till undernäring.

Kompletterande utbildning

För att förbättra munhälsan hos denna grupp har Tandläkarförbundet presenterat ett förslag till Socialstyrelsen och socialdepartementet om att införa munvårdsombud på alla äldreboenden och andra vårdenheter på kommunal nivå. Ett förslag som Karlstads kommun har hoppat på.

– Vi har sedan tidigare kostombud i kommunen, men förra våren fick de en kompletterande utbildning i munvård och blev på så sätt munvårds- och måltidsombud, säger Ida Karlsson, dietist i Karlstads kommun.

Utbildningen anordnades av Tandläkarförbundet och gavs till ett

femtioåttioåriga munvårds- och måltidsombud från trygghetsboenden och vårdboenden i Karlstads kommun. Deras kunskap om munhälsa hålls uppdaterad genom ombudsträffar, som hålls tre gånger per år av Ida, tillsammans med Pernilla.

– Kommunal spetskompetens för vård- och omsorgspersonal i form av munvårds- och måltidsombud kan även bli en länk till tandvården. Ett nära samarbete mellan dietist och tandhygienist gör att vi nu kan få ett helhetsgrepp kring munhälsan hos våra omsorgsberoende äldre, säger Pernilla.

Andra kommuner kan utbilda sig

Tanken är att projektet ska bli en fortlöpande verksamhet mellan Karlstads kommun och folktandvården. Är man intresserad av utbildning i någon annan kommun finns en utbildning framtagen till omsorgspersonal av Sveriges tandläkarförbund; *Munvårdens betydelse för allmänhälsan*.

Kursen lyfter äldres hälsa och kopplingen till munhälsa och tar upp samband mellan munhälsa och allmänhälsa, undernäring, lunginflammation samt munhälans sjukdomar.

Många äldre löper risk för skada

- 23% Trycksår
- 82% Blåsdysfunktion
- 59% Undernäring
- 65% Fall
- 48 % Ohälsa i munnen
- 39% av boende på våra särskilda boenden uppvisar dålig munvård

Munvårds- och måltidsombudens uppdrag

- En förlängd arm mellan folktandvård och den dagliga vården
- Ha kunskap om vad som händer inom området och förmedla kunskapen till sina kollegor
- Verka för att våra kunder har dokumentation kring hur munvården ska utföras
- Informera och handleda sina kollegor i arbetet kring kunders munhälsa
- Vara behjälplig att göra ROAG-bedömning i Senior Alert och aktivt delta på operativa team för att kunna stötta upp med eventuella åtgärder
- Samarbeta med dietist, verksamhetsutvecklare och folktandvården i arbete framgent

Samverkansdagar för aktörer som träffar barn i åldern 0–6 år

Det är samordningsgruppen "Barnalivet" inom Nya perspektiv, FoU Vårld Värmland och Regional koordinering för psykisk hälsa som bjuder in till en gemensam träff för ett flertal aktörer i länet.

Många olika aktörer behöver samverka över verksamhets- och huvudmannagränser kring våra yngsta värmlänningar, barn i åldrarna 0–6 år.

– Genom att få tillfälle att träffas och diskutera gemensamma utmaningar kan vi samarbeta smidigare, säger

munhälsostrateg Lena Östlund.

De som deltar är medarbetare inom regionens och kommunernas verksamheter som jobbar direkt med barn och unga och deras vårdnadshavare och närstående, chefer och arbetsledare i berörda verksamheter. Fokus är barnen vi möter tillsammans.

– Syftet är att öka förståelse för varandras arbete och roller samt knyta kontakter som underlättar i det fortsatta arbetet och samverkan, förklarar Lena.

Det kommer att finnas möjligheter att diskutera gemensamma dilemman och finna praktiska lösningar tillsammans, genom att ta upp olika fall.

Anmälan

Anmäl max tre personer från varje klinik vid varje ort för att möjliggöra att så många verksamheter som möjligt får platser.

Tid, plats och anmälan

- 19 september 2023 på Scandic i Arvika, kl. 08:30-13.00 (för kommunerna Arvika, Säffle, Eda, Årjäng). [Anmäl dig här senast den 5 september.](#)
- 21 september 2023 på KCC i Kristinehamn, kl. 08.30-13.00 (för kommunerna Kristinehamn, Storfors, Filipstad). [Anmäl dig här senast 7 september.](#)
- 26 september 2023 på CCC i Karlstad, kl. 8.30-13:00 (för kommunerna Karlstad, Grums och Kil). [Anmäl dig här senast 12 september.](#)
- 3 oktober 2023 på Frykenstrand i Sunne, kl. 08.30-13.00 (för kommunerna Sunne, Torsby, Munkfors, Hagfors). [Anmäl dig här senast 19 september.](#)
- 5 oktober 2022 på CCC i Karlstad, kl. 08.30-13.00 (för kommunerna Karlstad, Forshaga och Hammarö). [Anmäl dig här senast 21 september.](#)

Nytt från barnrättsombuden

Folkandvården Värmlands barnrättsombud är Tita Kirkinen, Camilla Nordin, Lena Östlund och Emma Hult.

Alla medarbetare ska gå webbutbildningen om FN:s barnkonvention som finns i Utbildningsplattformen.

Just nu jobbar en grupp med att ta fram en handlingsplan för barnrätt i Region Värmland. I det arbetet har det tagits fram en ny kortlek med alla artiklar i barnkonventionen, och den är framtagen tillsammans med barn och ungdomar.

Alla kliniker kommer att få en kortlek. I kortleken finns två övningskort; "Diamanten" och "Dra ett kort" med enkla övningar som passar att göra på ett klinikmöte.

Tidigare har vi använt en barnchecklista i folkandvården för att kunna se till barnens bästa. Den har använts vid nybyggnation, ombyggnation eller vid andra större förändringar i verksamheten där vi behöver beakta barnperspektivet. Nu har checklistan omarbetats till en barnkonsekvensanalys och den blir färdig under hösten.

Verksamhetsutveckling

Bettfysutbildningen är snart klar!

Genom att ställa tre enkla frågor i anamnesen ska vi screena våra patienter för att upptäcka och vid behov behandla bettfysiologiska besvär på ett strukturerat sätt. Samtliga medarbetare ska genomgå utbildningen och Malin Wallerius, Daniel Ovesson och Jenny Ekeberg arbetar febrilt för att få den klar, något att se fram emot under hösten!

Nya e-tjänster på 1177.se

I början av april införde Folkandvården Värmland nya e-tjänster på 1177.se. Där kan patienterna nu boka om eller av sin tid själv och skicka meddelande till sin klinik. Totalt har vi tagit hand om 1 479 ärenden till och med den 5 juni. Tanken är att e-tjänsterna ska minska trycket på telefonerna och i framtiden kopplas ihop med öppen kallelse, så att patienten själv kan boka sin tid.

Kom ihåg att titta och åtgärda klinikens inkorgar på 1177 nu under sommaren!

Emma Hult,
vikarie på HO

Jag heter Emma Hult och arbetar som tandhygienist i Torsby/Sysslebäck. Sedan februari i år jobbar jag även på Hälsoodontologiska enheten där jag vikarierar för Camilla Nordin det här året ut.

Mina arbetsuppgifter är att svara på

frågor samt informera om nyheter angående munhälsofrågor främst riktat mot barn och unga ut till verksamheterna och allmänheten.

Under det här året kommer jag att utbilda mig till barnrättsombud. Som barnrättsombud ska jag bevaka barnets rättigheter och sprida kunskap om barnkonventionen i organisationen. Jag ingår redan i utvecklingsgruppen Barnrätt som arbetar med barnets rättigheter i hela regionen.

Jag är en av folktandvårdens representanter i motiverande samtal, MI. Vi jobbar för att fler ska utbilda sig i MI och använda metoden i samtal med våra patienter. Arbetet innebär också att vi stöttar metodstödarna

i MI ute på klinikerna samt anordnar nätverksträffar.

Jag är även med som samordnare för externprofylaktiker, de medarbetare som besöker och informerar på bland annat MVC, BVC och skolor, och även där anordnar nätverksträffar och hjälper till med stöttning.

År 2020 påbörjades implementeringen av strategier för att minska karies hos barn 0–6 år inom Folktandvården Värmland och det arbetet kommer att fortsätta. Vi arbetar även just nu också på ett "Recept" till barn med karies där man på ett enkelt sätt kan motivera till förbättrade vanor.

Har ni frågor är ni alltid välkomna att höra av er!

Rekommendationer Duraphattandkräm

Enligt nationella riktlinjer för tandvård ska NaF-klorhexidingel användas sparsamt och max två veckor i rad. Vi rekommenderar att ni i stället skriver ut Duraphattandkräm eller motsvarande tandkräm med 5000 ppm. Här ska man också rekommendera 2x2 cm vid varje borstning, att man får fylla på tandkrämen när man har borstat hälften av tänderna. Detta gäller även för eltandborste då borsthuvudet är mindre.

Från nationella riktlinjer för tandvård

Id	Främja munhälsan hos vuxna med ...	genom att erbjuda ...	Prioritet
B12.3, B12.4, B12.1, B12.11	ökad risk för rotkaries	något av följande: <ul style="list-style-type: none"> • 0,2-procentig NaF-lösning • fluoridgel i skena • tandkräm med 5 000 ppm NaF • fluoridlackning minst 2 gånger per år 	3
B3.10	ökad risk för kronkaries	fluoridlackning minst 2 gånger per år	3
B3.2, B3.3		något av följande: <ul style="list-style-type: none"> • 0,2-procentig NaF-lösning • fluoridgel i skena 	4
B15.5, B15.6, B15.4, B15.12	tidig rotkaries som riskerar att förvärras	något av följande: <ul style="list-style-type: none"> • 0,2-procentig NaF-lösning • fluoridgel i skena • tandkräm med 5 000 ppm NaF • fluoridlackning minst 4 gånger per år 	4

Id	Behandla endast i undantagsfall vuxna som behöver särskilt stöd och ...	med ...	Prioritet
88	har något av följande: <ul style="list-style-type: none"> • karies eller ökad risk för karies • gingivit eller risk för gingivit 	klorhexidinpreparat, dagligen	10

Glad sommar önskar vi på hälsodontologin!

Elisabeth Wennerberg
Enhetschef
elisabeth.wennerberg@regionvarmland.se

Lena Östlund
Område barn och unga
lena.m.ostlund@regionvarmland.se

Emma Hult
Område barn och unga
emma.hult@regionvarmland.se

Lisette Axelgård
Område äldre
lisette.axelgard@regionvarmland.se

Pernilla Södersten
Område äldre
pernilla.sodersten@regionvarmland.se

Malin Wallerius
Verksamhetsutvecklare
malin.wallerius@regionvarmland.se

Fredric Thyberg
Område nödvändig tandvård
fredric.thyberg@regionvarmland.se

